

Εισαγωγή

Τι πραγματεύεται αυτό το βιβλίο

Όταν πρέπει να πυροβολήσεις, πυροβόλα και μην μιλάς

Eli Wallach (Tucos)

Στην ταινία: ο καλός, ο κακός και ο άσχημος, 1966

Αργά ή γρήγορα, θα συμβεί.

Είστε ένας νέος ειδικευόμενος της χειρουργικής που κάνετε την πρώτη σας εφημερία σε ένα τριτοβάθμιο κέντρο τραύματος ή ένας χειρουργός σε ένα μικρό επαρχιακό νοσοκομείο που αντιμετωπίζετε ένα άσχημο τραύμα μόνος και χωρίς καμία άλλη υποστήριξη. Ισως και να είστε ένας στρατιωτικός χειρουργός σε μια προκεχωρημένη μονάδα στο μέτωπο. Νωρίς ή αργά, θα βρεθείτε στο χειρουργείο με έναν ασθενή που αιμορραγεί μαζικά και που πεθαίνει από στιγμή σε στιγμή μέσα στα χέρια σας.

Ανοίγετε γρήγορα την κοιλιά και αφέωντες αναβλύζει αίμα. Οι έλικες του εντέρου κολυμπούν σε μια λίμνη από αίμα και θρόμβους. Γύρω σας υπάρχει μια υπερδραστηριότητα, καθώς η αναισθησιολογική ομάδα πασχίζει να βάλει και άλλες φλεβικές γραμμές, ενώ η αδελφή κίνησης ανοίγει τους δίσκους με τα εργαλεία. Δεν χρειάζεται να κοιτάζετε τα νούμερα στο μόνιτορ για να καταλάβετε ότι αυτή είναι Η Στιγμή. Οι δεξιότητες που τόσο πολύ πασχίσατε να αποκτήσετε, ξαφνικά τίθενται σε πολύ μεγάλη δοκιμασία. Μπορείτε να αντιμετωπίσετε την πρόκληση;

Αυτού του είδους τα περιστατικά, κατά κανόνα, περνούν τις πόρτες του Τμήματος Επειγόντων Περιστατικών (ΤΕΠ) όταν δεν είστε και πολύ στα "χάρι" σας. Είστε ήδη κουρασμένος και χρησιμοποιείτε τις βοηθητικές σας μπαταρίες για να λειτουργήσετε. Η εργαλειοδότρια που σας βοηθά είναι τελείως αρχάρια, ενώ οι αναισθησιολόγοι κάνουν ό,τι μπορούν, δίνοντας τη μία μετά την άλλη δόση από κάποιο άθλιο ινότοπο. Η αδελφή κίνησης έχει εξαφανιστεί από την οθόνη του ραντάρ εδώ και πέντε λεπτά, ψάχνοντας την αγαπημένη σας αγγειολαβίδα. Ναι, δεν σας έτυχε σε μια καλή στιγμή, αλλά μπορούμε να σας διαβεβαιώσουμε πως πάντα έτοι θα είναι. Μια αιμορραγία από την κοιλιά που μπορείτε να την ακούσετε, το ελεγχόμενο χάος γύρω σας, τα κόκκινα λαμπτάκια που αναβοσβήνουν μέσα στο κεφάλι σας και ο άσχητος βοηθός στην

2 Χειρουργικές τεχνικές στο τραύμα

απέναντι μεριά του τραπεζιού, είναι όλα κομμάτια της πραγματικότητας της χειρουργικής του τραύματος. Α! Αλήθεια, έχετε προσέξει και κείνο τον ανορεκτικό τύπο με τη μαύρη ρόμπα και την κουκούλα, που στέκεται στη γωνιά του χειρουργείου, κρατώντας ένα μακρύ δρεπάνι, περιμένοντας υπομονετικά να κάνετε έστω και ένα λάθος; Είναι κι αυτός ένα αναπόσπαστο κομμάτι της χειρουργικής τραύματος.

Η χειρουργική τραύματος είναι μια τέχνη που συνδυάζει τη λήψη αποφάσεων με τις τεχνικές δεξιότητες και την ηγετική ικανότητα. Ο σκοπός αυτού του βιβλίου είναι να σας βοηθήσει να οδηγήσετε έναν βαριά τραυματία στο χειρουργείο, να οργανώσετε τον εαυτό σας και την ομάδα σας, να παλέψετε με μερικές άσχημες κακώσεις, και να βγείτε έξω με τον ασθενή σας ζωντανό και στην καλύτερη δυνατή κατάσταση. Οι συνηθισμένοι χειρουργικοί άτλαντες μπορούν να σας δείξουν τι μπορείτε να κάνετε με τα χέρια σας, αλλά όχι πώς να σκέφτεστε, να προγραμματίζετε και να αυτοσχεδιάζετε. Αυτό το βιβλίο είναι διαφορετικό γιατί σ' αυτό θα βρείτε πρακτικές συμβουλές για το πώς θα χρησιμοποιήσετε τόσο το μυαλό σας όσο και τα χέρια σας, όταν αντιμετωπίζετε έναν τραυματία που χάνεται.

Για ποιον γράφτηκε αυτό το βιβλίο; Μήπως είστε ένας ειδικευόμενος της χειρουργικής ή ένας γενικός χειρουργός με ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο τραύμα; Ή μέλος μιας ομάδας τραύματος και εντατικής θεραπείας; Αν ναι, γράφαμε αυτό το βιβλίο, έχοντας εσάς στο μυαλό μας.

Αν είστε στη φάση της εκπαίδευσής σας, πρέπει να προσέξετε όλες εκείνες τις καταστάσεις που ελαττώνουν δραματικά την εγχειρητική σας εμπειρία στο τραύμα. Το διατιτραίνον τραύμα φαίνεται να ελαττώνεται σε συχνότητα, η μη χειρουργική αντιμετώπιση του τραυματία κερδίζει συνεχώς έδαφος και η γενικότερη εκπαίδευσή σας στη χειρουργική περνάει μια φάση θορυβώδους επανάστασης. Αυτό το βιβλίο δεν μπορεί να αντικαταστήσει τα ματωμένα γάντια μέσα σε ένα πραγματικό χειρουργείο, αλλά μπορεί να βελτιώσει την εκπαίδευτική αξία κάθε επέμβασης για τραύμα, στην οποία συμμετέχετε, γιατί θα είσαστε καλύτερα προετοιμασμένοι.

Πολλές από τις επεμβάσεις για τραύμα γίνονται σε περιβάλλον χωρίς πολλά μέσα. Ο χειρουργός κάποιου επαρχιακού νοσοκομείου που αντιμετωπίζει βαριά τραυματίες περιστασιακά και μοναχός του, ένας στρατιωτικός χειρουργός στο μέτωπο και ο εθελοντής χειρουργός σε μια ανθρωπιστική αποστολή αντιμετώπισης κάποιας καταστροφής είναι παραδείγματα της χειρουργικής αντιμετώπισης του τραύματος με ελάχιστα μέσα. Το να αντιμετωπίζεις μια υψηλού βαθμού ηπατική κάκωση

ος ένα μεγάλο κέντρο τραύματος, είναι αρκετά άσχημο, αλλά το να την αντιμετωπίζεις στο χειρουργείο ενός μικρού επαρχιακού νοσοκομείου, χρειάζεται πολύ κουράγιο και επινοητικότητα. Αν είστε ένας από αυτούς τους χειρουργούς, πιθανότατα θα ενδιαφέρεστε περισσότερο για απλές τεχνικές λύσεις που “δουλεύουν”, παρά για πολύπλοκες τεχνικές που δεν θα μπορείτε ούτως ή άλλως να χρησιμοποιήσετε. Τα περισσότερα εγχειρητικά προβλήματα στο τραύμα έχουν περισσότερες από μία οσωτές “λύσεις” και το κόλπο είναι να υιοθετήσετε μια απλή και λειτουργική αντιμετώπιση του ουγκεκριμένου περιστατικού. Σε αυτό το βιβλίο θα σας δείξουμε πώς να το κάνετε.

Αυτό μας φέρνει στην επέμβαση “ελέγχου της βλάβης” (damage control), την πιο πολυουζητημένη έκφραση στη χειρουργική τραύματος την τελευταία δεκαετία. Ίσως να αναφωτιέστε γιατί δεν βλέπετε κάποιο κεφάλαιο σε αυτό το βιβλίο, αφιερωμένο στο damage control. Η απάντηση είναι απλή: οι επεμβάσεις τέτοιου είδους έχουν γίνει τόσο κεντρικό θέμα στη χειρουργική του τραύματος, που δεν έχει νόημα να τις περιορίζουμε σε ένα και μόνο κεφάλαιο. Αντίθετα, σε κάθε κεφάλαιο θα βρείτε λεπτομερείς περιγραφές για τις damage control επιλογές που έχετε. Δεν θα ήταν λάθος, αν θεωρήσετε ότι αυτό το βιβλίο αποτελεί έναν περιεκτικό οδηγό για τις damage control επεμβάσεις.

Γιατί το ονομάσαμε Top Knife; Top Gun είναι το όνομα, με το οποίο είναι γνωστή η σχολή εκπαίδευσης της αεροπορίας του ναυτικού των Η.Π.Α., που έχει αποστολή να εκπαίδευσει τους καλύτερους πιλότους. Ονομάσαμε το βιβλίο μας Top Knife, αναγνωρίζοντας τις πολλαπλές ομοιότητες που έχουν οι χειρουργοί τραύματος και οι πιλότοι των καταδιωκτικών: καθαρή σκέψη κάτω από πίεση, γρήγορη ανταπόκριση σε ταχέως μεταβαλλόμενες καταστάσεις, μακρά και δύσκολη εκπαίδευση. Όπως και η αερομαχία, έτσι και η χειρουργική τραύματος είναι πιο πολύ μια πειθαρχημένη μαθητεία. Δεν μπορείς να γίνεις πιλότος καταδιωκτικού ή χειρουργός τραύματος χωρίς πολλή και σκληρή δουλειά και θέληση να αντιμετωπίζεις τις αντιξούτητες.

Το βιβλίο αρχίζει και τελειώνει στο χειρουργείο. Αν θέλετε να βρείτε πληροφορίες σχετικά με την αντιμετώπιση του τραύματά πριν και μετά το χειρουργείο, τότε φάξτε κάπου αλλού. Επίσης, θεωρούμε ότι είσαστε εξοικειωμένοι με τις αρχές και τις τεχνικές της γενικής χειρουργικής. Αν ψάχνετε οδηγίες για το πώς θα εκτάμετε και θα αναστομώσετε το έντερο, ή πώς θα κάνετε μια συνηθισμένη αγγειακή αναστόμωση, δεν θα τις βρείτε εδώ. Αντίθετα, αν θέλετε να μάθετε πώς θα κάνετε οσωτά μια υπερεπείγουσα λαπαροτομία, πώς θα αντιμετωπίσετε έναν πνεύ-

4 Χειρουργικές τεχνικές στο τραύμα

μονα που αιμορραγεί ή πώς θα διορθώσετε μια τραυματισμένη γνυακή αρτηρία, ξεκινήστε το διάβασμα.

Το πρώτο μέρος του βιβλίου, τα Εργαλεία της Τέχνης, παρουσιάζει τις αρχές της χειρουργικής του τραύματος σε σχέση με το είδος της κάκωσης και την ανατομική περιοχή. Δεν εστιάζουμε τόσο πολύ στο πώς θα πρέπει να ράψετε, αλλά περισσότερο στο πώς πρέπει να σκέφτεστε και να αντιδράτε. Τέτοιου είδους δεξιότητες ποτέ σχεδόν δεν θα διδαχθείτε κατά την εκπαίδευσή σας. Αν ποτέ κάποιος σας έδειξε πώς να αναπτύσσετε ένα εναλλακτικό σχέδιο δράσης την ώρα που αντιμετωπίζετε μια υποκλειδία αρτηρία που αιμορραγεί ή να προσέχετε τι κάνει η αδελφή κίνησης, ενώ πιέζετε ένα διαλυμένο ήπαρ, τότε θεωρείστε πως είσαστε πολύ τυχεροί. Οι περισσότεροι ειδικευόμενοι της χειρουργικής μπορεί να προσλάβουν διαισθητικά αυτές τις δεξιότητες κάποτε κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους. Πολλοί, όμως, δεν τις κατακτούν ποτέ.

Το υπόλοιπο μέρος του βιβλίου αντιμετωπίζει τη χειρουργική τραύματος σαν άθλημα σωματικής επαρφής. Σε αυτό θα σας δείξουμε πώς να αντιμετωπίζετε συγκεκριμένες κακώσεις. Ένα σημαντικό θέμα που αναπτύσσουμε, είναι το πώς μπορεί να στραβώσουν τα πράγματα, κάτι που σπάνια αναφέρεται στα κλασικά βιβλία. Δίνουμε ιδιαίτερη σημασία στις παγίδες που υπάρχουν, γιατί η αναγνώρισή τους αποτελεί βασική γνώση στη διαδικασία της εκπαίδευσής του χειρουργού.

Αναγνωρίζουμε πως οι χειρουργοί διαφέρουν μεταξύ τους, όσον αφορά την τέχνη και την τεχνική τους. Μην απορήσετε, αν ανακαλύψετε κάποιες διαφορετικές προσεγγίσεις ανάμεσα στους συγγραφείς, για τα ίδια εγχειρητικά προβλήματα. Οι αρχές που χρησιμοποιούν είναι ίδιες, αλλά οι τεχνικές μερικές φορές είναι διαφορετικές. Όταν υπάρχουν τέτοιες διαφορές, τις αναφέρουμε. Εξάλλου, δεν φοράμε όλοι το ίδιο νούμερο παπούτσι.

Ενώ δουλεύαμε το βιβλίο, είχαμε την τύχη να συνεργαστούμε με τον Scott Weldon, έναν ιδιαίτερα χαρισματικό νεαρό σχεδιαστή ιατρικών εικόνων. Η μεταφορά των χειρουργικών ιδεών και των τεχνικών σε γράφημα είναι πάντα μια “ριψοκίνδυνη” επιχείρηση. Χάρις, όμως, στο ταλέντο και την έξοχη διάσθηση του Scott, μπορέσαμε να εκφράσουμε τη συνέργασία συγγραφέα – καλλιτέχνη με μια κοινή φωνή που ομοιόμορφα διαπλέκει το κείμενο με την τέχνη.

Η Mary Allen, η πιο ταλαντούχος συντάκτης που έχουμε συνεργαστεί ποτέ, χειρούργησε ριζικά το κείμενό μας και το “κτύπησε” αλύπη-

τα, ώσπου να του δώσει το σωστό σχήμα. Χωρίς τις αξιομνημόνευτες προσπάθειές της, το βιβλίο αυτό θα ήταν κατά πολύ μεγαλύτερο και σημαντικά λιγότερο ευανάγνωστο.

Η Nikki Bramhill, η εκδότης μας, συμμετείχε πλήρως στην προσπάθεια από τα εμβρυϊκά της στάδια μέχρι το τελικό προϊόν. Συμμερίστηκε την ιδέα μας να γράψουμε ένα ασυνήθιστο βιβλίο από τη σκοπιά του εγχειρητή για τη χειρουργική τραύματος, και δούλεψε μαζί μας σε κάθε βήμα μέχρι την πραγματοποίησή του. Ο μεταδοτικός ενθουσιασμός της, η σκληρή δουλειά και η εξαισια ματιά της είναι φανερά σε κάθε σελίδα του βιβλίου.

Και τώρα, είναι ώρα να σταματήσουμε να μιλάμε και να αρχίσουμε να κόβουμε.....